

Силабус
вибіркового освітнього компоненту
«Соціальна економіка»

Назва дисципліни:	Соціальна економіка
Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський)
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=3636#section-14
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	економіки і підприємництва
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Деділова Тетяна Вікторівна, к.е.н., доцент
Контактний телефон:	+38050-281-83-28
E-mail:	<i>dedilova@ukr.net</i>

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування компетентностей щодо теоретико-методичних засад функціонування економіки соціальної сфери у швидкоплинних трансформаційних змінах суспільства і держави.

Предмет: загальні закони і закономірності розвитку соціальної економіки, система соціально-економічної взаємодії суб'єктів у державі, соціальні та економічні процеси в суспільстві.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення студентів із теорією та сучасною практикою соціальної економіки;
- набуття студентами вміння аналізувати тенденції розвитку соціальної економіки;
- закріплення навичок самостійного обґрунтування висновків щодо впливу соціальної складової на стан національної економіки;
- розвиток дослідницьких та організаторських здібностей у студентів під час вивчення поведінки суб'єктів соціально-економічних відношень;
- набуття навичок самостійного використання аналітичних інструментів дослідження соціальної економіки.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

Економічна теорія; Філософія; Соціально-політологічні проблеми сучасного суспільства; Мікроекономіка; Макроекономіка.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівні.

Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

Результати навчання:

Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньої політики держави.

Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки наукових та аналітичних текстів з економіки.

Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	2	3	4
1	ЛК Концептуальні основи соціальної економіки	2	2
	ПР (ЛР, СЗ) Аналіз основних складових соціальної економіки	2	-
	СР Основні завдання соціальної економіки в XXI столітті в контексті сталого розвитку	15	-
2	ЛК Основи руху соціальної економіки	2	-
	ПР (ЛР, СЗ) Аналіз характеру руху соціальної економіки	2	-
	СР Якісні методи дослідження стану соціальної економіки	15	-
3	ЛК Людина і суспільне виробництво	2	-
	ПР (ЛР, СЗ) Соціальна та економічна складові суспільного виробництва	2	-
	СР Ефективність суспільного виробництва та чинники, що її визначають	15	-
4	ЛК Економіка людини	2	-
	ПР (ЛР, СЗ) Людина як споживач в системі соціально-економічних відносин	2	-
	СР Альтернативні показники вимірювання інфляції	15	-
5	ЛК Економіка груп	2	-
	ПР (ЛР, СЗ) Економічні і соціальні умови життєдіяльності населення як фактор соціально-економічного розвитку	2	-
	СР Зв'язок між потребами населення і виробництвом товарів і послуг в країні	16	-
6	ЛК Економіка населення	2	2
	ПР (ЛР, СЗ) Добробут населення як показник стану соціальної економіки	2	2
	СР Аналіз стану ринку ЖКГ в Україні. Досвід європейських країн у сфері надання житлово-комунальних послуг	16	-

1	2	3	4
7	ЛК Механізм координації соціальної економіки	2	-
	ПР (ЛР, СЗ) Зайнятість населення як фактор соціально-економічного розвитку	2	-
	СР Показники демографічні показники оцінки соціально-економічного стану країни	14	-
8	ЛК Соціальна політика в контексті глобалізації	2	-
	ПР (ЛР, СЗ) Аналіз динаміки розвитку соціально-економічних процесів	2	-
	СР Методи прогнозування тенденцій розвитку соціально-економічних явищ	14	-
Разом	ЛК	16	4
	ПР (ЛР, СЗ)	16	2
	СР	88	84

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за наявності):

Методи навчання:

- 1) словесні: 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо; 1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;
- 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій
- 3) практичні: 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари; 3.2 інтерактивні (нетрадиційні): он-лайн ігри, проектні ігри, метод мозкової атаки.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт.

1.4 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові

питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99 повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;

- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;
- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	незараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75–79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67–74	Задовільно	Зараховано	D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34	Неприйнятно		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;

- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література: *(література не пізніше 10 років, окрім 1 фундаментального класичного підручника або монографії)*

1. Базова література

- 1.1 Атаманюк Р. Ф., Атаманюк Е. А. Соціальна економіка: навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 203 с.
- 1.2 Глобальна економіка: навчальний посібник / І. І. Вініченко, О. В. Гончаренко, С. В. Васильєв, К. М. Дідур. Київ : ТОВ «ДКС центр», 2019. 234 с.
- 1.3 Головніна О. Г. Основи соціальної економіки: підручник. Київ : Центр учбової літератури. 2013. 648 с. URL: https://pidru4niki.com/1658022653428/ekonomika/osnovi_sotsialnoyi_ekonomiki
- 1.4 Коваленко О. М., Мазник Л. В. Соціальна економіка: конспект лекцій. К.: НУХТ, 2013. 170 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/l_1896_88896922.pdf
- 1.5 Назарова Г. В., Гончарова С. Ю., Сотнікова Ю. В., Аграмакова Н. В. Соціальна економіка: навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 285 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/22019/1/2018%20-%20Назарова%2c%20Гончарова%2c%20Сотнікова%20та%20ін.pdf>
- 1.6 Немець Л. М., Сільченко Ю. Ю., Вірченко П. А. Економічна і соціальна географія України. Навчальний посібник. Харків, 2014. 265 с.
- 1.7 Соціальна економіка : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 051 «Економіка» / уклад. Л. С. Ларка. Харків : НТУ «ХПІ», 2017. 56 с.

2. Допоміжна

- 2.1 Вінічук М. В., Наконечна Н. В. Економічна безпека держави: соціально-економічний вимір: Навчальний посібник. Львів: Ліга-Прес, 2017. 322 с.
- 2.2 Гусева О. Ю., Воскобоева О. В., Хлевицька Т. Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навчальний посібник. Київ. Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с.

2.3 Козлова О. А. Соціальна психологія груп та групової взаємодії : практикум для студентів спеціальності 6.030101 «Соціологія». Харків : НТУ «ХПІ», 2017. 142 с.

2.4 Музиченко-Козловська О. В. Соціально-економічний розвиток регіону: практикум: навчальний посібник. Beau Bassin: GlobeEdit, 2022.

2.5 Сіренко Н. М., Лункіна Т. І., Бурковська А. В. Соціальна відповідальність: навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2021. 216 с.

2.6 Степаненко Н. О., Степаненко В. О. Економіка добробуту : навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. 156 с.

3. Інформаційні ресурси

3.1 Верховна Рада України. Офіційний сайт. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua)

3.2 Деділова Т.В. Дистанційний курс «Соціальна економіка»: <https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=3636#section-14>

3.3 Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України. Офіційний сайт. URL: <https://idss.org.ua>

3.4 Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3.5 Державної служби зайнятості. Офіційний сайт. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>

3.6 Державна служба статистики. Офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

3.7 Міністерство соціальної політики України. Офіційний сайт. URL: <http://www.msp.gov.ua>

3.8 Соціальна економіка: наукове фахове видання. <https://periodicals.karazin.ua/soceconom>

Розробник (розробники)

силабусу навчальної дисципліни

підпис

Тетяна ДЕДІЛОВА

ПІБ

Завідувач кафедри ЕіП

підпис

Оксана ДМИТРИЄВА

ПІБ